

ננו נרני נצח

מוכרחים לקנא במשה דיין. הוא גילה את סוד הנעורים הנצחיים. **מי כמוהו מסוגל, על סף גיל 50, לשמור על השקפת-העולם ותפיסת-החיים של בן 15?** היו שטענו כי שיני הזמן כירסמו סוף-סוף גם באיש זה. שהוא התבגר לפתע. שרעתו נתישבה עליו. לשונות רעות הרביקו לו תוארים כגון "חצי-צעיר", כאילו עבר כבר את מחצית הדרך לגיל-העמידה. אך הגנה בא דיין ופירסם מאמר בעתון נאמניו, הארץ, והוכיח כי כל ההשמצות האלה — בשקר יסודן.

בעל מאמר זה אינו חצי-צעיר, אף לא שלוש-רבעי-צעיר. הוא צעיר ממש, ואולי צעיר-רחצי.

עברו שנים מאז ימי זוהרה, בתקופת עסקי-הביש. אבל משה דיין לא השתנה. הוא נשאר מר זבנגוגמרונו. הוא עודנו חושב וכותב כמו מסיף צעיר, הפותר את כל בעיות-העולם בשתי מילות-קסם: "כיתה — אחרי!"

★ ★ ★

כאורה מוקדש מאמרו של דיין להטיית מקורות הירדן, כפי שמלמד שמו. אולם זהו רק תירוץ אקדמי טריוויה.

למעשה זוהי הכרזת-מלחמה. מלחמה על יורשו, מלחמה על ממשלת אשכול, מלחמה על מפלגות-הפועלים, מלחמה על הערבים, מלחמה על המעצמות הגדולות, מלחמה על העולם כולו.

יותר מכך: זהו מצע-היסוד של מפלגת דיין, האני מאמין של איש השואף להגיע לראשות-הממשלה תחת דגל הבטחוניזם, על חורבות האשכוליות איוה.

על כן כדאי להקדיש לו תשומת-לב, למעלה מן המגיע לתוכנו הגלוי-לעין.

★ ★ ★

מאמר נפתח בהתקפת-מחץ, המוסחית אך בקושי, על יורשו בכס הרמטכילי — רביאלוף יצחק רבין. הוא מצטט את דברי רבין, שאמר: "מוטב לנו לסמוך על כושר-ההרתעה של צה"ל, מאשר להאמין בכושר עמידתה של לבנון בפני לחץ מדינות-ערב האחרות." מגיב על כך דיין: "לא יועיל לנו כושר-ההרתעה. דרוש יהיה שימוש למעשה בכושר-פעולה של צה"ל... כושר-ההרתעה אינו אמצעי-קסם המאפשר להשיג הכרעות צבאיות ללא שימוש בכוח."

כל זה אמת ויציב. כוח-ההרתעה המהולל של צה"ל הפך זה מכבר לרגל, בו מכסים את ערוותם כל העסקנים שאין להם מה לומר.

אמרנו זאת פעמים רבות: כוח-ההרתעה כחלק מתוכנית מדינית, זהו דבר חיוני, אך כוח-ההרתעה כחלק מלידה לתוכנית מדינית, זהו דבר מסוכן. הוא משמש אמתלה לעצלנות מחשבתית, לדריכה במקום, לאי-עשייה. על כן אין משה דיין מגלה את אמריקה, ואפילו לא את רמת הבניאס, בהוסיפו:

"אין ספק כי כושר-ההרתעה של צה"ל הוא הגורם העיקרי לעובדה שהצבאות הערביים אינם מתקיפים את ישראל, במטרה להשמידה. אבל אין להקיש מכך כי לכן גם לא תעשינה המדינות הערביות דבר העלול להביא למלחמה בינו לישראל."

יש הבדלים רבים בין מצב בו הצבאות הערביים פותחים בהתקפה על ישראל... לבין מצב בו ישראל שולחת את צבאה לפעולה בתחומי שטח ריבוני ערבי.

"קבולניטי המדינות הערביות יכולים להירדת מלפתוח בהתקפה על ישראל, ובו זמין לזיום פעולה העלולה להביא את ישראל לנסות לפגוע בהן."

"במדיניותם זו יכולים להדריכם חישובים שונים. אחד מהם הוא כי לא כל המדינות הידידותיות לישראל, המוכנות לבוא לעזרתה במצב הראשון, תסייענה לה גם במיקרה השני. ואין זה השיקול היחיד."

כל זה נכון מאד. נידמה לי שאמרנו את אותם הדברים ממש, וכמעט באותן המילים, לפני שבועיים במדור זה.

★ ★ ★

השאלה היא: מה המסקנה הנובעת מקביעה זו? מה התרופה שמציע משה דיין, אחרי שהצטרף לאבחנה זו?

מדינות-ערב, הנרתעות מלהתקיף אותנו, מעוניינות בכך שנתקיף אותן ושנפלוש לשטחיהן. כך אומר גם משה דיין.

במיקרה זה, לא העמוד לימינו אף בת-כרית אחת. נעמד לבדנו — ללא מיטריה אחידה, ללא ויטו באו"ם, ללא תמיכה צבאית ומדינית מכל צד שהוא. כך אומר גם משה דיין.

אם כן, מה לעשות — אליבא דמשה דיין?

משה דיין מציע להתקיף את מדינות-ערב ולפלוש לשטחן.

ולא בעוד שנה-שנתיים, כשהסכרים הערביים יעמדו על תילם ואפשר יהיה להשמידם. אלא עכשיו, מיד, כשלא יהיה מה לעשות שם, אלא לשפוך חול לתוך מטרים ספורים של תעלות.

"עם כל החומרה והסיוון שבדבר, אין לנו לכן דרך, אלא פעולה נמרצת לחיסול כל נסיון, ולו גם התחלתי ביותר, להטיית מקורות מימינו."

★ ★ ★

ליתח? מתיחה צבית? לא, משה דיין מתכוון לזה בכל הרצינות. ועתון רציני הדפיס את זה ברצינות. **במאמר קצר זה הצליח משה דיין לבנות מלכודת, ולהיתפס בה בעצמו.**

בבואו להתוכח עם הצמרת הבטחונית (ועם לוי אשכול,

משה דיין: עוד זבנג ועוד זבנג

כמובן נגד הסיסמה של כוח-ההרתעה, הוא קובע שמדינות ערב מעוניינות בהתקפתנו עליהן, ועל כן אין ערך לכוח-ההרתעה.

אבל בבואו בהמשך מאמרו להציע את תוכניתו, שכח את אשר אמר בפתיחת המאמר. כנאה לאדם צעיר, שאינו מאומן על דרכי המחשב האנאליטי, הוא סותר בהקשר ב' את אשר אמר בהקשר א'.

אחרי שקבע כי "קבולניטי המדינות הערביות יכולים... לזיום פעולה העלולה להביא את ישראל לנסות לפגוע בהן" — הוא מציע לעשות בדיוק כך.

ואין הוא מרגיש כלל שהוא מציע לנו לבצע את המשימה שהוטלה עלינו על-ידי הקברניטיים הערביים. כלומר: שנתשתף פעולה בהגיש שמת התוכנית הערבית.

★ ★ ★

גם אילו ראה דיין את המלכודת שהכין לעצמו, לא היתה לו ברירה אלא להיכנס לתוכה. כי זו הדרך היחידה שהוא מכיר, אין הוא מסוגל לראות דרך אחרת.

יודע כל תשובה על כל אתגר, זאת זו: להרביק!

אדם מבוגר היה אומר: כוח-ההרתעה של צה"ל משול למגן של לודר רומאי. בעוד זרוענו האחת, הצבאית, מחזיקה במגן זה, הבה ונשתמש בידנו השנייה, המדינית, לשינוי המצב.

אויבינו רוצים שנתקיף אותם בשטחם, בידעם שאז יהיה כל העולם נגדנו ואנחנו ננחל מפלה מדינית מוחצת, שי תשפיל אותנו עד עפר ותבווד אותנו סופית. אם כן, הבה ונשתמש בזמן שנתר לנו, בשנה-שנתיים שיעברו עד לביצוע המיפעל הערבי, כדי לפתוח במיתקפה מדינית גדולה להשגת הסדר, להציע הצעות מרחיקות-לכת ובעלות-מעוף לשינוי האחירה במרחב, לגייס כל מתחך אפשרי להפעיל בכיוון זה את צרפת וברית-המועצות ויוגוסלביה וכל מעצמה אחרת.

אבל כל זה זר לחלוטין לנפשו הצעירה של משה דיין, הוא בז למדיניות, כי אינו יודע מה זה.

סיסמתו, הצעירה-לנצח, היא: זבנג וגמרונו!

אפילו ברור לו כי הזבנג הזה לא יגמור דבר. הוא מקהה, בסך הכל, לשמור על "סטטוס קוו בינינו למדינות-ערב. לא רק הסטטוס-קוו שבגבולות הפיסיים של ישראל, אלא גם בגבולות שבין הנסבל והבלתי-נסבל על-ידינו."

הפרספקטיבה שהוא פותח לפנינו היא של שרשרת אינ סופית של זבנגים — זבנג אחד בכל כמה שנים, לשמירת הסטטוס-קוו.

וגם זוהי, כמובן, פרספקטיבה כוזבת. שהרי אחרי כל זבנג יהיה מצבנו קשה יותר.

אחרי הסיבוב השלישי, שיסתיים בבידודנו המוחלט בזירה הבינלאומית (כפי שמודה גם דיין), יהיה מצבנו חמור עד אין שיעור יותר מאשר אחרי הסיבוב השני, שהביא לבידוד דנו החלקי, ושרק עתה אנו מתחילים לאכול את פירותיו המרים ביותר, כשנפתחת נגדנו מערכה "אנטי-קולוניאליסטית".

★ ★ ★

ב סוף מאמרו נזכר דיין באכסנייתו, ומוסיף למצע-החוף גם מצע-פינים מלבב.

"זה מספר שנים שאנו מתרחקים שנה-שנה מעצמאותנו הכלכלית. בימי בחירות, ובשנים שבין בחירות, אנו נענים לתביעות וללחצים פנימיים... חישול העם לעמידה בפני לחצים מבחוץ לא יושג בדרך הרצופה כניעות לעצמנו. אקטיביזם מתחיל בבית."

איזה אקטיביזם הוא זה? האקטיביזם של הארץ, הבטאון העשירי של המעמד המתעשר.

אם נתרגם את הפראזות על "חישול העם" לשפה מעשית, הרי מציע דיין: הורדת רמת-המחיה של ההמונים, אולי בדרך של אבטלה מתוכננת. "אי-כניעה" לתביעות העובדים. ניצולו של יעד חיוני — העצמאות הכלכלית — לשם ביצור והעשרת הבורגנות הגבוהה.

זהו האקטיביזם הנושן של כל מיליטריזם הרפתקני, הברית הבלתי-יקדושה בין השוכני ניום המזויין וההון הגדול. באירופה קראו לזה פאשיזם.

★ ★ ★

הנה כי כן, זהו מצע המועמד הבטחוניסטי לשלטון: מלחמה בערבים, אפילו תהיה זאת המלחמה שקבר-ניטי הערבים עצמם מעוניינים בה.

ביזוי האשכוליות, שאינו שש למלחמה מיידית (אך גם אינו עושה דבר למניעת המלחמה בעוד שנה-שנתיים). ציפצוף על כל העולם, כולל בנות-הברית המעטות ששרדו לנו.

התקשרות עם הימין המקומי, שעה שאשכול מרחיב את כסיסו שמאלה.

אכן, מצע המצטיין בפשטנות עילאית, פשי טנותו של צעיר נצח.

נידמה כי דיין מתייחס אל בעיות קיומנו כפי שהוא מתייחס אל השוטרים, הגובים את עדותו בעתן חפירות בלתי-חוקיות. הוא יכול לזלזל בהם. בידוע שיש לו חסינות. אך לעם ישראל אין חסינות בפני תוצאות תוכניתיו.

כשריין חופר באתרים ארכיאולוגיים, אין הוא הורס אלא חורבות. אך אם אייפעים יעלה בידו להשיג במיניה את השקפתו הצעירה, הוא עלול להפוך את המדינה כולה לאתר ארכיאולוגי חדש.